

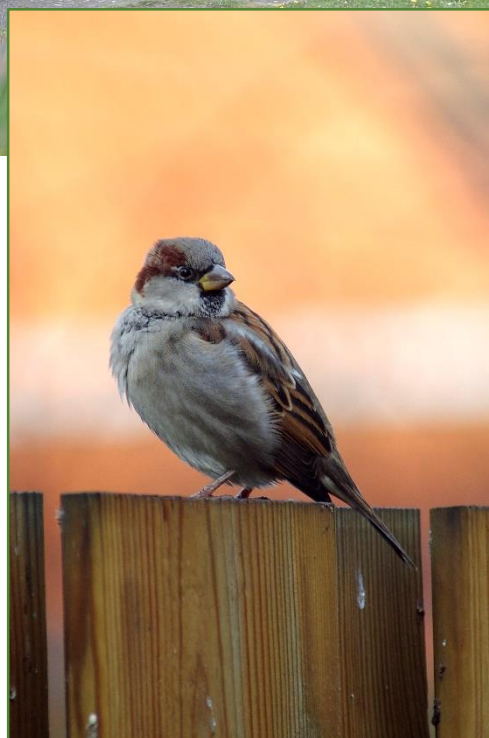
LOO PLAN
voor bos, natuur en landschap

NATUURTOETS FLORA- EN FAUNAWET 2014

nader onderzoek huismussen

Oud Middachten te De Steeg

COLOFON

OPDRACHT

Natuurtoets+ herontwikkeling Oud Middachten

OPDRACHTGEVER

CON-C
Postbus 482
3830 AM Leusden

OPDRACHTNEMER

LOO PLAN, voor bos, natuur en landschap
Diepesteeg 4
6994 CD De Steeg
tel.: 026 – 351 41 74
info@looplan.nl
www.looplan.nl

Uw kenmerk : e-mail d.d. 20 maart 2014

Ons kenmerk : 2014-679-07533

Datum : 13 juni 2014

Contactpersoon : de heer A. Bol en mevrouw J. Daum

Contactpersoon : Marko Sinke
Medewerking van : Arthur Hoffmann
Vormgeving : Marianne Mooij

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
2	ONDERZOEKSRESULTATEN	4
2.1	WERKWIJZE	4
2.2	SCAN GEBIEDSBESCHERMING	4
2.3	TERREINGESTELDHEID	7
2.3.1	HUIDIGE SITUATIE	7
2.3.2	BEOORDELING BIOTOOP	7
2.3.3	BEOORDELING SOORTGROEP SPECIFIEK	8
2.4	NADER ONDERZOEK HUISMUSSEN	10
3	CONCLUSIE EFFECTBEOORDELING	11
3.1	ALGEMEEN	11
3.2	PROJECTLOCATIE	12

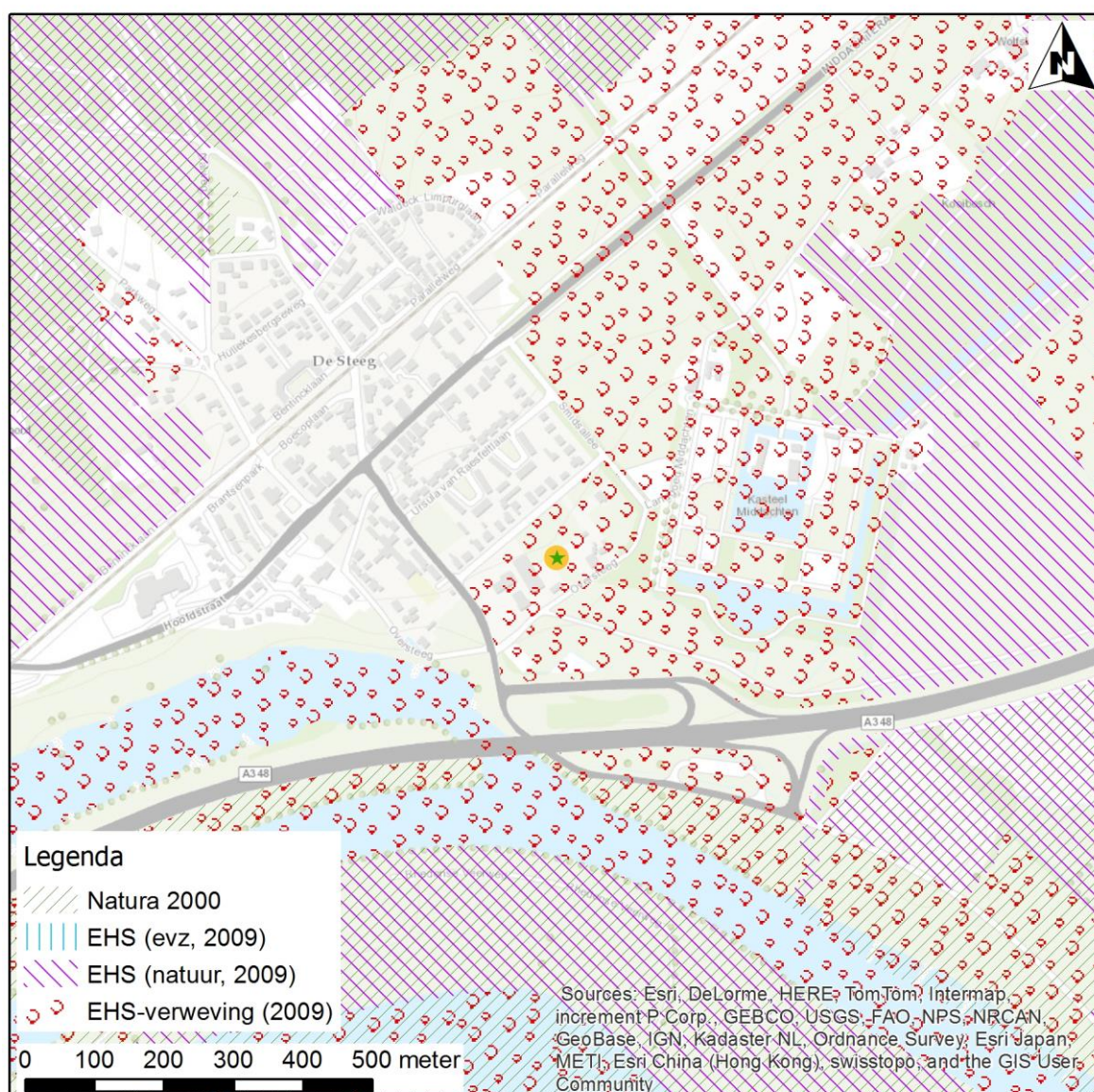
LITERATUURLIJST

BIJLAGEN

1	DETAILLERING PLANNEN
2	VERKLARENDE WOORDENLIJST
3	WETTELIJK KADER ALGEMEEN
4	RELEVANTE WETSARTIKELN VAN DE FLORA- EN FAUNAWET
5	TOETSINGSCRITERIA QUICKSCAN
6	BESCHERMDE SOORTEN EN HABITATS

Opdrachtgever	CON-C
Adres	Oversteeg 44
Plaats	De Steeg
Plannen	Herontwikkeling terrein; sloop bedrijfsgebouwen, nieuwbouw woningen

Ligging ten opzichte van de EHS en Natura 2000 gebied

1 Inleiding

Veel werkzaamheden zijn vergunningplichtig. Een van de aspecten is een toetsing aan de natuurwetgeving. Deze toetsing moet inzicht geven in de vraag of de geplande werkzaamheden uitvoerbaar zijn in het licht van de wetgeving, en heeft de vorm van een quickscan.

In deze rapportage zijn de resultaten van de uitgevoerde quickscan in het kader van de Flora- en faunawet opgenomen. Op basis van een veldbezoek door een ervaren ecooloog is de (kans op) aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten onderzocht. Tevens is een algemene inschatting gemaakt of de aangrenzende terreinen geschikt zijn als leefgebied voor beschermde soorten.

De informatie is op een overzichtelijke wijze beknopt in tabelvorm weergegeven. Achtergronden en details zijn opgenomen in de bijlagen.

Beschermde soorten zijn in de wet ingedeeld in drie tabellen (zie ook bijlage 3). Voor soorten van de zogenoemde tabel I geldt een vrijstelling van de verboden bij ruimtelijke ontwikkeling, mits de zorgplicht in acht genomen wordt. Deze soorten worden daarom niet verder behandeld. De quickscan spitst zich toe op de beschermde soorten van tabel II en tabel III en op broedvogels.

In 2009 heeft een toetsing aan de Natuurbeschermingswet plaatsgevonden. In dit rapport wordt ingegaan op de conclusies uit de toetsing van 2009. Houden deze conclusies geen stand, dan wordt de toetsing naar de huidige inzichten aangepast.

Loo Plan is lid van het Netwerk Groene Bureaus. Quickscans worden uitgevoerd door ervaren ecologen en volgens de geldende soort-protocollen, waardoor wij garant staan voor de kwaliteit en de volledigheid gewaarborgd is.

Datum quickscan	23 april 2014
Ecoloog	Drs. A.H. Hoffmann
Opleiding	Natuurwetenschappelijke Milieukunde, Radboud Universiteit Nijmegen, specialisatie ecologie.
Ervaring	Gespecialiseerd in de Nederlandse fauna- en natuurwetgeving en werkzaam als seniormedewerker flora en fauna en gebiedsbescherming. Specifieke kennis op het gebied van vleermuizen- en amfibieënonderzoek.
Interne collegiale toetsing rapportage	10 juni 2014 Ing. C.A. Sinke, projectleider

2 Onderzoeksresultaten

2.1 Werkwijze

Op basis van één veldbezoek wordt de (kans op) aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten onderzocht. Dit gebeurt aan de hand van de terreingesteldheid, een brede ecologische kennis en bekende gegevens over de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten. Tevens wordt een algemene inschatting gemaakt of de aangrenzende terreinen geschikt zijn als leefgebied voor beschermde soorten. Immers, bepaalde werkzaamheden kunnen uitstralingseffecten hebben op aanliggende terreinen. Bovendien kunnen de dieren die in omliggende terreinen aanwezig zijn ook het onderzoeksgebied benutten.

Omdat tijdens de quickscan bij de voormalige stal zeer veel huismussen zijn waargenomen, zijn drie veldbezoeken gebracht om het terrein-gebruik van de huismus in kaart te brengen.

2.2 Scan gebiedsbescherming

De bescherming van Natura 2000-gebieden valt onder de Natuur-beschermingswet 1998. Via de Nota Ruimte is het toetsingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) geregeld.

De ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van de Natura 2000-gebieden en de Ecologische Hoofdstructuur is in de figuur weergegeven. Daarnaast zijn de voorgenomen ontwikkelingen getoetst aan de Gelderse Omgevingsvisie waarvan de inspraak recent is afgerond.

Op basis van een combinatie van de voorgenomen ingreep en de afstand tot de beschermde gebieden, wordt een inschatting gemaakt of het voorgenomen initiatief mogelijk een negatief effect op de beschermde natuurwaarden kan hebben. In de Natura 2000-gebieden wordt gekeken of er mogelijk significante effecten te verwachten zijn (voortoets). Voor de EHS wordt beoordeeld of de voorgenomen werkzaamheden invloed hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken.

Alleen voor plannen binnen de begrenzing van de EHS dient het 'nee, tenzij ...'-toetsingskader doorlopen te worden.

Voor kleinschalige ingrepen, zoals de sloop of bouw van enkele woningen of omvorming naar nieuwe natuur, wordt ervan uitgegaan dat geen verstoring optreedt als de afstand tot de beschermde gebieden > 250 meter bedraagt.

Bij grootschalige ingrepen of ingrepen met een grote invloedssfeer (bijvoorbeeld intensieve veehouderij) wordt een minimale afstand van 7,5 kilometer aangehouden.

Het plangebied ligt op korte afstand van twee Natura 2000-gebieden. De ontwikkelingen hebben een lokaal karakter, waardoor een (mogelijk) significant effect op beschermde natuurwaarden niet aan de orde is; geen van de habitattypen of kenmerkende soorten (bijlage 6) worden in het onderzoeksgebied verwacht (lit. 7).

In theorie kan door de verwachte extra verkeersbewegingen een verhoogde uitstoot van NO_x optreden, met als gevolg een hogere stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden. Deze toename is zo gering, dat deze wegvalt in de al aanwezige depositie die onder meer door de naastgelegen autosnelweg A348 wordt veroorzaakt. Daartegenover staat dat door het extensiveren van het agrarisch gebruik (paarden) de uitstoot van stikstof door landbouwhuisdieren afneemt.

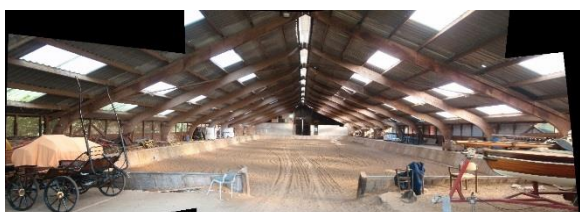
Beschermde gebieden	Afstand	Effect	Vervolg
Natura 2000-gebied Rijntakken	0,3 km	Geen	Geen oriënterend onderzoek.
Veluwe	0,8 km	Geen	Geen oriënterend onderzoek.
Ecologische Hoofdstructuur (verwevingsgebied)	0,0 km	Geen	Geen toetsing aan het betreffende regime (zie toelichting).

TOELICHTING VERWEVINGSGEBIED

Binnen de ontwikkeling is voorzien in de sloop van verschillende schuren en stallen. De oppervlakte van de te verwijderen gebouwen is (veel) groter dan de oppervlakte van de nieuw te bouwen woningen. De afname van de oppervlakte bebouwing wordt positief voor de natuurwaarden beschouwd.

De nieuwe woningen worden voornamelijk buiten de huidige bouwvlakken opgericht, maar meer richting de Godard van Reedelaan op bestaand agrarisch terrein (paardenbak, intensief begraasd grasland). Hierbij zullen enkele (fruit)bomen worden gekapt. Het verlies aan natuurlijke elementen wordt bij de nieuwbouw in oppervlakte en/of aantal ruimschoots gecompenseerd, door de aanleg van nieuwe fruitbomen en omzoming van boeren hagen (bijlage 1). Dit zijn hagen met inheemse soorten die pleksgewijs kunnen uitgroeien. Er treedt geen verlies aan natuurwaarden op.

Mede op basis van de Startnotitie van Landgoed Middachten (lit. 8) heeft overleg plaatsgevonden met de Provincie over de inpassing in het verwevingsgebied. Mondeling is aangegeven dat de voorgestane maatwerkontwikkelingen passen binnen het EHS-beleid.

*Foto 1**Foto 2**Foto 3**Foto 4*

2.3 Terreingesteldheid

De mogelijkheden voor beschermde soorten lopen per locatie en per aanwezig biotoop sterk uiteen. Specifieke kennis van de beschermde soorten en hun habitateisen is daarom essentieel. Tijdens een quickscan wordt de geschiktheid van een terrein zowel vanuit de biotoop als vanuit de beschermde soort beoordeeld. Gebouwen worden zowel aan de buitenzijde als van binnen beoordeeld op hun geschiktheid.

Omgang met artikelen 8 en 11 van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet wordt tijdens een quickscan inzichtelijk gemaakt.

Het gaat hierbij om:

1. *Specifieke groeiplaatsen van beschermde plantensoorten. Artikel 8.*
2. *Voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren. Artikel 11.*

In bijlage 5 zijn de belangrijkste toetsingscriteria opgenomen waarop de geschiktheid van het terrein wordt beoordeeld.

In het veld wordt ook gekeken naar de samenhang van het project met de omgeving. Zo wordt bepaald of de betreffende locatie onderdeel van een groter (landschappelijk) geheel is, of dat het geïsoleerd ligt, bijvoorbeeld een klein bosje in een intensief agrarische omgeving. Dit kan van betekenis zijn voor de waardetoekenning van het onderzoeksgebied voor eventueel aanwezige beschermde soorten. Binnen de opdracht wordt niet onderzocht of er andere initiatieven in de omgeving spelen en wordt niet getoetst op cumulatie van effecten.

2.3.1 Huidige situatie

Algemeen	Voormalige ligboxenstal die wordt gebruikt als binnenbak (manege) met schuur, loodsen, paardenbak en agrarische gronden.
Voorgenomen activiteit	Sloop gebouwen en oprichten van enkele woningen met bijbehorende landschappelijke inpassing.
Omgeving	Agrarisch gebied en bebouwde kom van De Steeg.
Bijzonderheden	Geen.

2.3.2 Beoordeling biotoop

Biotoop	Aanwezig	Detail	Foto
Gebouwen	Ja	Stallen, binnenbak (manege), open loods.	1, 2
Water	Nee	-	
Bepanting houtachtig	Ja	Fruitbomen, hagen en bruidssluier aan stal.	3, 4
Tuin/erf	Ja	Grote tuinen.	3
Agrarisch gebied	Ja	Voedselrijk grasland, begraasd (in omgeving).	

2.3.3 Beoordeling soortgroep specifiek

Bij de beoordeling naar de mogelijke effecten op soortgroepen wordt enkel gekeken naar soorten die strikt beschermd zijn (tabel II en tabel III). Vanwege de strikte bescherming van alle soorten vleermuizen, en het verschil in handelen tussen nesten en jaarrond beschermde nesten van vogels, zijn deze groepen apart onderscheiden.

Soortgroep	Biotoop geschikt	Beschermde soort aanwezig	Werkzaamheden effect op soort
Planten	Nee	Nee	Nee
Vogels – algemeen	Ja	Zeker	Nee, mits buiten broedtijd gewerkt wordt.
Vogels - jaarrond beschermde nesten	Ja	Ja	Aantasting foerageergebied en schuilgelegenheid voor huismussen.
Zoogdieren	Ja	Mogelijk	Aantasting foerageergebied steenmarter.
Vleermuizen	Nee	Nee	Nee
Vissen	Nee	Nee	Nee
Amfibieën	Nee	Nee	Nee
Reptielen	Nee	Nee	Nee
Overige soorten	Nee	Nee	Nee

In een van de te slopen schuren is minimaal één nest van de *boeren-zwaluw* aanwezig. Deze soort is niet jaarrond beschermd, maar is genoemd als een soort waarvoor 'inventarisatie gewenst is'. In de 'deel' van de boerderij die gehandhaafd wordt (Oud Middachten) zijn door de bewoner gerichte maatregelen genomen ten gunste van deze soort. Op de deel nestelen tientallen boerenzwaluwen. In deze situatie wordt geen verandering aangebracht.

De *steenmarter* is vooral aan de noordkant van het dorp bekend, maar is ook waargenomen nabij de Smidsallee. Naar verwachting zal deze soort in en rond de gebouwen foerageren. Bij het veldbezoek zijn er geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van een vaste verblijfplaats van deze soort. Het terrein vormt een niet-essentieel onderdeel van het foerageergebied.

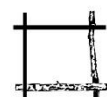
Oud Middachten Huismussen

0 50 100 150 200 250 meter

Legenda

- Huismusnesten (interpretatie)

 LOO PLAN
voor bos, natuur en landschap

2.4 Nader onderzoek huismussen

Vanwege de aanwezigheid van huismussen is deze soort nader geïnventariseerd. Er is onderzocht hoeveel paar huismussen in het plangebied aanwezig zijn en welke functies het gebied voor deze soort heeft.

De inventarisatie is uitgevoerd conform het protocol zoals dat is beschreven in de soortenstandaard. Daarnaast is een extra veldbezoek gebracht.

Datum	Tijdstip	Omstandigheden
4 mei	7.00 – 7.45 uur	Droog, koud
13 mei	6.30 – 7.00 uur	Druilerig weer
14 mei	5.45 – 6.00 uur	Droog, koel, snel opwarmend

In de directe omgeving zijn tal van nesten waargenomen. De vogels broeden in de omliggende woningen en niet in de te slopen gebouwen.

Op de kaart zijn de nesten van huismussen weergegeven.

In de bruidssluier aan de te slopen schuur foerageren en schuilen veel huismussen, maar hier zijn geen nesten te verwachten of aangetroffen. Op basis van de veldwaarnemingen is de bruidssluier een belangrijk, maar niet essentieel onderdeel van het leefgebied. De vogels foerageren ook op de kippenren en in de paardenweide aan de overzijde van de Oversteeg.

Plekken in het dorp waar de huismussen regelmatig vertoeven zijn hagen, solitaire hultstruiken, bamboe en andere dichte beplantingen. Er zijn verschillende van dit soort elementen in de directe omgeving aanwezig en ook het landschapsontworp voorziet in aanleg daarvan.

Door de nieuwbouw zullen tal van ruige of minder gebruikte (over)hoekjes verdwijnen. Door de blijvende aanwezigheid van paarden blijft er voldoende voedselaanbod met zaaddragende kruiden en grassen. De hagen rond het perceel en de tuinen met opgaande beplanting zorgen voor voldoende schuilgelegenheid en voedselaanbod.

Over het gehele dorp gezien worden bijna 100 nesten van de huismus aangetroffen, waarmee een dichtheid van ruim 3 nesten per hectare wordt bereikt (lit. 2). Dit is vergelijkbaar met aantallen zoals die in 2013 in Rheden zijn gevonden (lit. 3), maar ligt veel lager dan onderzoeken uit de jaren vijftig van Tinberg waar 6,4 territoria per hectare in de stad Utrecht werden aangetroffen (lit. 4).

Geconcludeerd wordt dat de beplanting tegen de te slopen schuur en de ruige overhoekjes een belangrijk foerageergebied vormt voor de huismus, maar niet essentieel is voor de soort op populatieniveau in en rond De Steeg.

3 Conclusie effectbeoordeling

3.1 Algemeen

Aan de hand van de resultaten van de veldbezoeken is getoetst welke effecten de geplande werkzaamheden op de beschermde soorten kunnen hebben. De aard van de werkzaamheden (en kennis hiervan) is hierbij essentieel.

Mogelijke effecten die op kunnen treden zijn:

- Verstoring door aanwezigheid van mensen en (groot) materieel.
- Verstoring door geluid, licht en trillingen.
- Tijdelijk ongeschikt worden van leefgebied (door aanleg werkstroken, materiaalopslag e.d.).
- Doden of verwonden van individuen van een populatie.
- Verdwijnen van nestgelegenheid.
- Verlies van leefgebied (verblijfplaatsen, foerageergebied en essentiële verbindingzones) door verandering van grondgebruik.

Wanneer er geen beschermde soorten aanwezig zijn (of verwacht worden) kan het project zonder aanvullende maatregelen doorgang vinden. Als het op basis van de quickscan aannemelijk is dat er beschermde soorten (kunnen) voorkomen én dat de voorgenomen plannen deze zouden kunnen beïnvloeden, zijn er vervolgstappen nodig.

3.2 Projectlocatie

Onderdeel	Conclusie
Gebiedsbescherming	De voorgenomen werkzaamheden hebben geen invloed op gebiedsbescherming. De beschermde gebieden (Natura 2000) liggen op geringe afstand, maar de plannen hebben een zeer beperkte uitstraling naar de omgeving. Aantasting van de beschermde natuurwaarden, door extra depositie van stikstof, zal niet plaatsvinden. De ingreep heeft een beperkte uitstraling, waarbij de beschermde natuurwaarden geen nadelige effecten ondervinden. Het plangebied ligt in de Ecologische Hoofdstructuur. De ingreep heeft geen invloed op de wezenlijke waarden en kenmerken van het gebied.
Beschermde soorten	In het plangebied komt de <i>huismus</i> voor. Deze soort is nader onderzocht. Uit dit onderzoek is gebleken dat het plangebied een belangrijk foerageergebied van de huismus is, maar niet essentieel. De functie van het gebied voor de huismus blijft behouden. Gezien de aard van de veranderingen verdient het de aanbeveling de nieuw te bouwen woningen huismusvriendelijk te maken (bijvoorbeeld een mussenvide bij dakpannendaken). Voor wat betreft de aanwezigheid van de <i>boerenwaluw</i> is de deel de belangrijke verblijfplaats voor deze soort. Dit gebouw wordt in dit plan niet aangepast of gewijzigd. Het gebied maakt deel uit van het leefgebied van de steenmarter; er worden echter geen vaste verblijfplaatsen verstoord met de voorgenomen ontwikkeling. Er vindt geen overtreding van de Flora- en faunawet plaats. De voorgenomen werkzaamheden kunnen zonder aanvullende maatregelen voor beschermde soorten worden uitgevoerd.
Voorwaarden	Afhankelijk van het tijdstip waarop de werkzaamheden worden uitgevoerd dient <u>rekening gehouden te worden met broedende vogels</u>. Vogels die broeden mogen nimmer verstoord worden.

Literatuur

1. Dienst Regelingen,
Soortenstandaard huismus
2. Loo Plan, in voorbereiding
Flora en fauna in De Steeg
3. Buiting, januari 2014
Inventarisatie beschermde verblijfplaatsen Rheden
Huismus, gierzwaluw en vleermuizen, januari 2014
4. Mörzer Bruijns, M.F., september 1961
De dichtheid van broedvogelbevolkingen in bebouwde kommen
De Levende Natuur, jaargang 64, nummer 9 (blz. 193-199)
5. CON-, 2014
Wonen op Middachten; beeldkwaliteitsplan
6. CON-, 2014
Wonen op Middachten
7. Aanwijzingsbesluit Rijntakken, 23 april 2014
http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/documenten/gebieden/380/N2K038_066-068_DB%20HVN%20Rijntakken.pdf
8. Gemeente Rheden, 2010
Startnotitie Landgoed Middachten, visie op Oud-Middachten en omgeving

BIJLAGEN

1 Detaillering plannen

2 Verklarende woordenlijst

ZORGPLICHT

De zorgplicht houdt in dat de in het wild levende dieren en planten en hun omgeving zo min mogelijk verstoord mogen worden. En dat te allen tijde schade zo veel mogelijk voorkomen wordt.

Enkele voorbeelden van zorgplicht:

- Voorafgaand aan de werkzaamheden in een rietveld wordt gecontroleerd op broedgevallen en vogelnesten.
- Kikkers en padden die tijdens baggerwerkzaamheden gevonden worden, worden direct overgezet in een deel van de sloot die niet gebaggerd wordt. De dieren worden uitgezet in de modder waarin ze gevonden zijn, zodat ze niet meteen opgegeten worden door reigers.
- Voorafgaand aan graafwerkzaamheden worden takkenhopen met bladeren doorzocht op de aanwezigheid van overwinterende egels. Bij het aantreffen van een egel wordt deze in een zelfde soort takkenhoop met bladeren buiten het te vergraven gebied teruggeplaatst.
- Bij nieuwbouw aan de bosrand in een gebied met veel vleermuizen wordt geen buitenverlichting aangebracht. Dit om de lichtvervuiling tot een minimum te beperken.

ZORGVULDIG HANDELEN

Zorgvuldig handelen houdt in dat compenserende of mitigerende maatregelen aangetoond moeten werken, voordat de ingreep uitgevoerd wordt. Pas als de maatregelen geaccepteerd zijn door de betreffende beschermde soorten, mag de originele habitat aangetast worden.

GUNSTIGE STAAT VAN INSTANDHOUDING

De gunstige staat van instandhouding is werkzaam op lokale populaties en hun leefomgeving.

Bijvoorbeeld:

In een poel in het weiland van een boer bevindt zich een populatie poelkikkers. De gunstige staat van instandhouding is niet aangetast zolang de populatie poelkikkers in deze poel kan voortbestaan.

Dit betekent dat de poel in een goede staat moet blijven verkeren. Raakt de poel vervuild, verdroogd of als hij in zijn geheel verdwijnt, dan zal ook de populatie poelkikkers verdwijnen.

Bij de gunstige staat van instandhouding gaat het niet om het voortbestaan van alle poelkikkers in Nederland of in Europa; het betreft een lokale situatie.

PASSENDE GEDRAGSCODE

Een gedragscode is een generieke ontheffing voor de beschreven maatregelen in de beschreven situaties voor de in de gedragscode genoemde beschermde soorten. De gedragscode geeft invulling aan de zorgplicht en het zorgvuldig handelen.

Sommige gedragscodes zijn enkel geldig voor bestendig beheer en onderhoud. En niet alle gedragscodes zijn geldig voor tabel III-soorten.

GOEDGEKEURDE GEDRAGSCODE Een gedragscode mag pas als generieke ontheffing gebruikt worden wanneer deze is goedgekeurd door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (voorheen Ministerie van LNV). De gedragscodes zijn vijf jaar geldig en dienen daarna opnieuw door de Minister beoordeeld en goedgekeurd worden. De Minister kan in het goedkeuringsbesluit beperkingen stellen voor het gebruik van de gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes en hun goedkeuringsbesluiten zijn in te zien op de website van het DR-Loket (voorheen LNV-Loket) (www.hetlnvloket.nl).

3 Wettelijk kader algemeen

De bescherming van inheemse (van nature in Nederland voorkomende) in het wild levende planten- en diersoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet. De wet in zijn huidige vorm is in werking getreden op 1 april 2002.

Doelstelling van de Flora- en faunawet is de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten en dieren te waarborgen. De wet gaat uit van het 'nee, tenzij ...'-principe. Beschermen staat voorop en ingrijpen is een uitzondering.

De Flora- en faunawet kent drie beschermingscategorieën:

- Soorten in tabel I zijn vrij algemeen en zijn beschermd.
- Soorten in tabel II zijn een stuk zeldzamer of planten zich moeilijker voort en zijn daardoor zwaarder beschermd.
- Soorten in tabel III zijn zeldzaam en zeer kritisch in hun habitateisen; deze soorten zijn strikt beschermd.

Voor alle soorten in Nederland geldt de zorgplicht.

Toetsing van projecten bij ruimtelijke ingrepen vindt plaats volgens het stroomschema op de volgende pagina.

Voor de soorten in tabel I geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen mits de zorgplicht in acht genomen wordt.

Voor soorten in tabel II geldt een vrijstelling van de ontheffingsplicht mits gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode.

Gedragscodes zijn geldig voor bestendig beheer en onderhoudswerkzaamheden die geen wezenlijke invloed hebben op beschermde soorten.

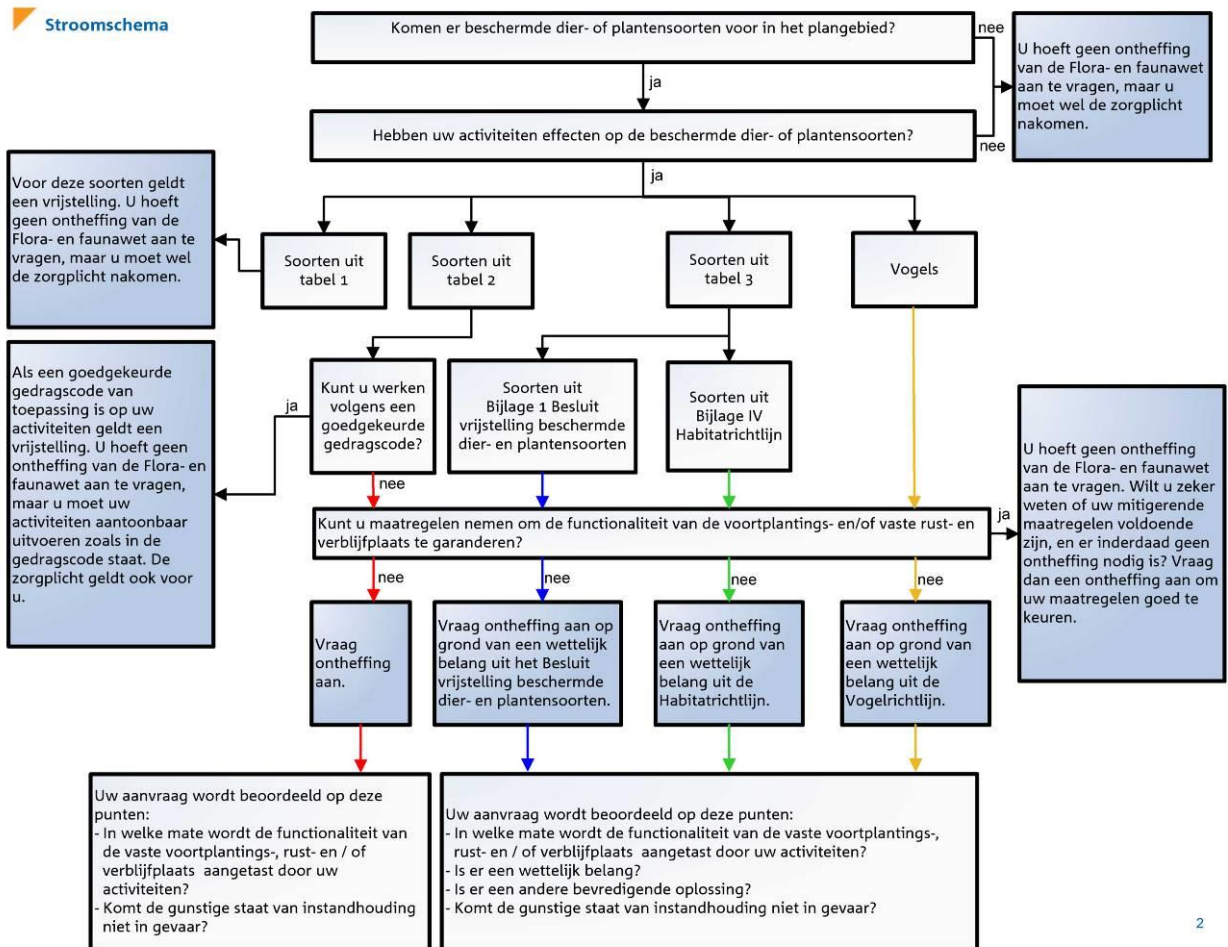
In het geval van ruimtelijke ingrepen kan voor soorten van tabel II, indien de werkzaamheden niet conform een goedgekeurde gedragscode worden uitgevoerd, een ontheffing aangevraagd worden als de activiteit de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort niet in gevaar brengt.

De activiteit dient een redelijk doel te dienen.

Voor soorten van tabel III geldt bij bestendig beheer en onderhoud een beperkte vrijstelling van ontheffingsplicht, wanneer aantoonbaar een goedgekeurde gedragscode wordt gevolgd.

Voor ruimtelijke ingrepen wordt geen vrijstelling verleend.

Onder strikte voorwaarden kan in sommige gevallen wel een ontheffing verleend worden. Er dient dan sprake te zijn van een in de wet genoemd belang, zorgvuldig handelen en er is geen alternatief mogelijk.

4 Relevante wetsartikelen van de Flora- en faunawet

Artikel 2: Zorgplicht

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Artikel 8: Verbodsbepaling planten

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9: Verbodsbepaling vangen - bemachtigen - opsporen en doden - verwonden

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10: Verbodsbepaling opzettelijk verontrusten

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11: Verbodsbepaling voortplantingsplaatsen en vaste rust- of verblijfplaatsen

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12: Verbodsbepaling ten aanzien van eieren

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Artikel 13: Verbodsbepaling ten aanzien van vervoeren, onder zich hebben

Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort te koop te vragen, te kopen of te verwerven, ten verkoop voorhanden of in voorraad te hebben, te verkopen of ten verkoop aan te bieden, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, te huren of te verhuren, te ruilen of in ruil aan te bieden, uit te wisselen of tentoon te stellen voor handelsdoeleinden, binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

Artikel 14: Verbodsbepaling ten aanzien van het uitzetten van dieren en uitzaaien van planten

1. Het is verboden dieren of eieren van dieren in de vrije natuur uit te zetten.
2. Het is verboden planten, behorende tot bij algemene maatregel van bestuur aangewezen soorten, in de vrije natuur te planten of uit te zaaien.

5 Toetsingscriteria quickscan

Zowel voor beschermde planten als voor beschermde dieren zijn hieronder de belangrijkste toetsingscriteria opgenomen waarop de geschiktheid van het terrein (biotoop) wordt beoordeeld. De lijst is niet uitputtend; dit betekent dat de waarnemer te allen tijde kritisch blijft kijken naar de potenties, omgeving en mogelijkheden van de locatie.

1. Groeiplaatsen van beschermde plantensoorten

- Voedselrijkdom
- Bijzonder biotoop aanwezig (bijvoorbeeld heide, vennen)
- Landgebruik (intensief, erf, tuin, bos)
- Mogelijk dat soort is aangeplant

2. Voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten

- Nesten
- Soort biotoop
- Aanwezigheid water
- Voedselrijkdom biotoop
- Landgebruik (extensief, verwaarloosd, erf, tuin)
- Holten, spleten, scheuren in bomen
- Sporen, zowel wissels als uitwerpselen en prooiresten
- Specifieke indicatiesoorten (bijvoorbeeld zoetwatermossel voor bittervoorn)
- Verstoringsbronnen in de omgeving (licht, geluid, barrières)
- Geschiktheid gebouwen
 - o Gebruik (leegstaand, continue in gebruik, seizoensgebonden)
 - o Type dakbedekking
 - o Materiaal (isolatie, hout, metaal, vogelschroot)
 - o Bouwwijze (spouwmuur, enkelsteens)
 - o Onderhoudstoestand (nieuwbouw, verwaarloosd, gerenoveerd)
 - o Afwerking/toegankelijkheid (o.a. scheuren/stootvoegen)

Ook andere delen van het leefgebied die onlosmakelijk met het functioneren van de nest-/verblijfplaats verbonden zijn:

- Essentieel foerageergebied
- Vliegroutes/verbindingzones
- Landhabitat van amfibieën

6 Beschermde soorten en habitats

Speciale beschermingszones zijn aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG (prioritaire habitattypen aangeduid met een sterretje (*)):

- H3150 Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type Magnopotamion of Hydrocharition
- H3260 Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het Ranunculion fluitantis en het Callitriche-Batrachion
- H3270 Rivieren met slikoevers met vegetaties behorend tot het Chenopodietum rubri p.p. en Bidention p.p.
- H6120 *Kalkminnend grasland op dorre zandbodem
- H6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones
- H6510 Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
- H91E0 *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- H91F0 Gemengde oeverformaties met *Quercus robur*, *Ulmus laevis* en *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* of *Fraxinus angustifolia* langs de grote rivieren (*Ulmion minoris*)

Speciale beschermingszones zijn aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG (prioritaire soorten aangeduid met een sterretje (*)):

- H1095 Zeeprik (*Petromyzon marinus*)
- H1099 Rivierprik (*Lampetra fluviatilis*)
- H1102 Elft (*Alosa alosa*)
- H1106 Zalm (*Salmo salar*)
- H1134 Bittervoorn (*Rhodeus amarus*)
- H1145 Grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*)
- H1149 Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*)
- H1163 Rivierdonderpad (*Cottus gobio*)
- H1166 Kamsalamander (*Triturus cristatus*)
- H1318 Meervleermuis (*Myotis dasycneme*)
- H1337 Bever (*Castor fiber*)

Speciale beschermingszones gelden als te zijn aangewezen voor de volgende vogelsoorten, welke worden beschermd op grond van artikel 4, eerste lid, van Richtlijn 2009/147/EG:

A021 Roerdomp (*Botaurus stellaris*)
A022 Woudaap (*Ixobrychus minutus*)
A037 Kleine zwaan (*Cygnus bewickii* (*Cygnus columbianus bewickii*))
A038 Wilde zwaan (*Cygnus cygnus*)
A045 Brandgans (*Branta leucopsis*)
A068 Nonnetje (*Mergus albellus*)
A119 Porseleinhoen (*Porzana porzana*)
A122 Kwartelkoning (*Crex crex*)
A140 Goudplevier (*Pluvialis apricaria*)
A151 Kemphaan (*Philomachus pugnax*)
A197 Zwarte stern (*Chlidonias niger*)
A229 IJsvogel (*Alcedo atthis*)
A272 Blauwborst (*Luscinia svecica*)

Speciale beschermingszones gelden als te zijn aangewezen voor de volgende trekkende vogelsoorten, welke worden beschermd op grond van artikel 4, tweede lid, van Richtlijn 2009/147/EG:

A004 Dodaars (*Tachybaptus ruficollis*)
A005 Fuut (*Podiceps cristatus*)
A017 Aalscholver (*Phalacrocorax carbo*)
A039 Toendrarietgans (*Anser fabalis* spp. *rossicus*)
A041 Kolgans (*Anser albifrons*)
A043 Grauwe gans (*Anser anser*)
A048 Bergeend (*Tadorna tadorna*)
A050 Smient (*Anas penelope*)
A051 Kraakeend (*Anas strepera*)
A052 Wintertaling (*Anas crecca*)
A053 Wilde eend (*Anas platyrhynchos*)
A054 Pijlstaart (*Anas acuta*)
A056 Slobeend (*Anas clypeata*)
A059 Tafeleend (*Aythya ferina*)
A061 Kuifeend (*Aythya fuligula*)
A125 Meerkoet (*Fulica atra*)
A130 Scholekster (*Haematopus ostralegus*)
A142 Kievit (*Vanellus vanellus*)
A153 Watersnip (*Gallinago gallinago*)
A156 Grutto (*Limosa limosa*)
A160 Wulp (*Numenius arquata*)
A162 Tureluur (*Tringa totanus*)
A249 Oeverzwaluw (*Riparia riparia*)
A298 Grote karekiet (*Acrocephalus arundinaceus*)

